

Біологічні дослідження. – 2013: матеріали IV наук.-практич. всеукр. конф., 16-18 квітня 2013 р. – Житомир, 2013.

УДК: 630*23:504.73.05

А.В. Вишневський

Житомирський національний агроекологічний університет,
бульвар Старий, 7, Житомир, 10008, Україна

ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВОГО ФОНДУ РІВНЕНСЬКОГО ПОЛІССЯ

Рівненське Полісся згідно із фізико-географічним районуванням є підпровінцією Поліської провінції зони Мішаних лісів Східно-Європейської рівнини, включає більшу частину Рівненської області окрім невеликої ділянки на сході, яка належить Житомирському Поліссю. Східна межа проходить лінією Клесів-Соснове-Корець-Шепетівка, західна – звивистою лінією на межі Волинської та Рівненської областей, північна – лінією кордону з Республікою Білорусь, південна – лінією Ківерці-Костопіль-Гоща-Корець, що відмежовує зону Полісся від Лісостепу [2].

За комплексним лісогосподарським районуванням України на території лісового фонду Рівненської області виділено Західнополіський лісогосподарський район Західно- і Центральнополіського округів Українського Полісся [4].

Крайня північно-західна частина регіону – це Рівненське Полісся, складова Української Поліської низовини. Висоти цієї території не перевищують 150 – 180 м над рівнем моря. У сучасному рельєфі Полісся найхарактернішими є річкові долини із широкими заплавами і надзапальною терасою, зандрові, морено-зандрові й моренні рівнини, моренні горби та вали. Водно-льодовикові форми рельєфу цієї території в минулому були вкриті переважно хвойними та мішаними лісами, а лесові й крейдянні підвищення – широколистяними лісами [3].

За типом лісорослинних умов у Рівненському Поліссі переважають субори – 273,6 тис. га, що становить 48,0 % від загальної площі, на другому місці представлені сугруди – 154,3 тис. га, (27,1 %), на третьому – бори – 114,0 тис. га, (20,1 %) і на останньому – груди, які займають 27,9 тис. га (4,9 %) [1].

Визначальним чинником погіршення стану та зменшення розповсюдження лісів є погодні зміни, які спричиняють частіше формування екстремальних умов. За останні п'ятнадцять років відбулося зменшення середньорічної кількості опадів на 2,1 %, а також збільшення річної суми активних температур на 1,7 %. Аналіз кліматичних умов Рівненського Полісся свідчить, що помірно-континентальний клімат із теплим літом і порівняно м'якою зимою створюють сприятливі умови для відтворення соснових деревостанів.

Біологічні дослідження. – 2013: матеріали IV наук.-практич. всеукр. конф., 16-18 квітня 2013 р. – Житомир, 2013.

Загальна лісистість Рівненського Полісся є високою (36,5 %) й у II половині XX ст. відбувалося постійне її зростання. Водночас розрахункова оптимальна лісистість (40,6 %) ще не досягнута. У зв'язку зі зростанням попиту на вітчизняну лісову продукцію необхідна реалізація програми оптимізації лісистості території за рахунок залісення ділянок, непридатних для ведення сільського господарства. Поряд із цим, у регіоні важливим завданням лісівників залишається оптимізація структури існуючого лісового фонду за призначенням, породним складом відповідно до лісорослинних умов і ринкової кон'юнктури, розподілу насаджень за віком, підвищення стійкості і продуктивності лісів, збереження їх біорізноманітності.

Література

1. Вишневський А.В. Сучасний стан, вікова структура та продуктивність соснових деревостанів Рівненського Полісся / А.В. Вишневський // Тези наук. конф., присвяч. 85-річчю з дня народж. Б.Ф. Остапенка. – Х., 2007. – С. 32–33.
2. Генсирук С.А. Леса Украины / С.А. Генсирук. – М.: Лесн. пром-сть, 1975. – 280 с.
3. Заставний Ф.Д. Географія України / Ф.Д. Заставний. – Львів: Світ, 1990. – С. 21–22.
4. Комплексное лесохозяйственное районирование Украины и Молдавии / под ред. С.А. Генсирука. – К.: Наук. думка, 1981. – 360 с.